

30 let Ekonomické fakulty VŠB-TU Ostrava (Projev děkana při příležitosti konání rozšířeného zasedání vědecké rady Ekf VŠB-TU Ostrava dne 4.9.2007)

Vážený pane prezidente,

vážený pane senátore,

vážený pane poslanče,

Vážená paní ministryně (školství, mládeže a tělovýchovy České republiky),

vážená vědecká rado,

vážení hosté,

dámy a pánové,

je pro mne milou povinností oslovit Vás na dnešním rozšířeném zasedání Vědecké rady Ekonomické fakulty Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava konaném u příležitosti 30. výročí založení ekonomické fakulty.

Třicet let v životě člověka je jistě mnoho, třicet let v životě instituce jakoby toto tvrzení pouze podtrhovalo. Ekonomická fakulta Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava za dobu své existence ovlivnila životy mnoha lidí, ať již to byli lidé před katedrou nebo za ní. Je to zvláštní pocit, pocit, který na jedné straně hřeje, na straně druhé zavazuje. Stejně tak život fakulty ovlivnila řada osobností. Chceme-li být k historii objektivní, musíme si připomenout, že v době vzniku ekonomické fakulty to byli rektor VŠB v Ostravě prof. Oldřich Hajkr a první děkan ekonomické fakulty prof. Jindřich Mikeska. Nelze zapomenout ani na další děkany. Všichni vryli do pomyslné pamětní desky ekonomické fakulty neopomenutelnou stopu. Rovněž mezi absolventy ekonomické fakulty je celá řada velmi významných jmen. Ostatně další průběh rozšířeného zasedání vědecké rady toho bude neklamným důkazem. Je velice příjemným zjištěním, že absolventi na svou fakultu i přes mnohdy velmi úspěšnou kariéru nezapomněli. Jednoznačným důkazem bylo letošní setkání absolventů konané právě u příležitosti 30. výročí založení ekonomické fakulty.

Dovolte mi nyní několik poznámek k historickému vývoji ekonomické fakulty. Ostravská průmyslová aglomerace a prostředí, které ji především v 80. a 90. letech provázelo, ovlivňovalo i osudy ekonomické fakulty. Fakulta svou činností působila neustále na hospodářskou praxi a sama byla touto praxí ovlivňována. Je možné vysledovat trendy spjaté s vývojem koncem 80. let minulého století, kdy se fakulta angažovala v tehdejšímu procesu přestavby hospodářského mechanismu, jehož neudržitelnost a zkostnatělost bránila ekonomickému rozvoji. Ve výuce byla zdůrazňována potřeba hlubšího uplatnění zbožné peněžních vztahů a nutnost vytvoření takového ekonomického prostředí, v němž by výrobci museli ve vlastním zájmu pružněji reagovat na existující poptávku po zboží a službách. Tyto snahy byly ovšem polovičaté a byly omezeny tehdejšími ideologickými

jsou dobré materiálně technické a pedagogické podmínky, ale zejména nadšení na vyšší odborné škole. Na tuto skutečnost musí navazovat podpora orgánů místní správy a samosprávy. Poslední, nikoliv ovšem co se významu týká, důležitou skutečností je správná volba studijních oborů respektující specifika a potřeby daného regionu.

Počátkem 90. let, kdy naše fakulta zažívala obrovský nárůst zájmu o studium ekonomické problematiky, dosáhl počet přihlášek ke studiu hodnoty 7 000. Zřejmě pod vlivem tohoto čísla došlo ke zrušení kombinované formy studia, která byla tehdy označována jako dálkové studium nebo studium při zaměstnání. Toto rozhodnutí se časem ukázalo jako ukvapené, protože k němu nepřistoupila žádná jiná ekonomicky zaměřená vysoká škola. Trvalo takřka patnáct let, než se současné vedení fakulty rozhodlo situaci řešit. Vedly nás k tomu dva důležité faktory. Na středních školách nyní studují populačně slabší ročníky, což se projevuje klesajícím počtem přihlášek ke studiu prezenční formy studia. O tento menší počet absolventů se navíc musíme „dělit“ s rostoucím počtem soukromých vysokých škol. Chtěli jsme rovněž umožnit přístup k vysokoškolskému vzdělání dalším zájemcům. Připravili jsme materiály a následně získali akreditaci kombinované formy studia pěti vybraných bakalářských studijních oborů. Studium oboru Veřejná ekonomika a správa otevřela fakulta poprvé v roce 2006 v Šumperku, čímž počet „detašovaných pracovišť“ fakulty dosáhl počtu tří.

Na několika číslech chci nyní dokumentovat změny, k nimž došlo za posledních pět let ve struktuře studijních programů a počtu studentů. Budu tedy srovnávat akademické roky 2001/2002 a 2006/2007, kdy fakulta slavila 25, resp. 30 let od svého založení.

Zatímco před pěti lety jsme měli 479 bakalářů v prezenčním studiu, v současnosti to je 3 631 studentů bakalářského studia, z toho 77 v kombinované formě. Zcela opačný byl vývoj v magisterském studiu, kde nám dobíhají „dlouhé“ pětileté programy. Za pět let se počet studentů magisterského studia snížil z 3893 na 1909, přičemž všichni studují prezenční formu. Takřka neměnná je situace v doktorských studijních programech, kde oproti 292 studentům před pěti lety nyní studuje 306 studentů. V obou srovnávaných akademických letech byl pouze každý pátý student v prezenční formě. S tímto nemůžeme být spokojeni a chceme tento poměr postupně měnit tak, aby se zvyšoval, v budoucnu snad i převýšil, podíl prezenčně studujících doktorandů.

Dynamický rozvoj informačních technologií a jejich vstup do vzdělávání otevřel zcela nové možnosti. Ekonomická fakulta na tuto skutečnost reagovala již počátkem tohoto tisíciletí vytvořením Virtuální univerzity, která zavádí do výuky prvky eLearningu s využitím internetu. Podporou pro tyto inovační přístupy bylo vytvoření Institutu inovace vzdělávání, který činnosti spojované s pojmem eLearning metodicky a organizačně zabezpečuje. V posledním akademickém roce byl eLearning s využitím systému Moodle zaveden u více než stovky předmětů. To nám také umožnilo získat akreditaci kombinované formy bakalářského studia pro obory Veřejná ekonomika a správa, Ekonomika podniku, Účetnictví a daně, Management a Eurospráva.

Kromě standardních technologií v oblasti eLearningu, které se uplatňují již řadu let ve výukovém procesu všech forem studia na fakultě, se v posledním období začínají výrazně prosazovat také moderní metody publikace přednášek a prezentací na webu s podporou vícedruhových médií. Projekt MERLINGO je koordinován pracovníky fakulty. Jeho hlavním cílem je vybudování centrálního úložiště vzdělávacích objektů obsahujícího prezentace pedagogů v prostředí národní akademické počítačové sítě CESNET. Na projektu již dnes participuje řada vysokých škol z České republiky a je z mnoha pohledů jedinečným a unikátním řešením i v kontextu vysokých škol zemí Evropské unie.

V roce 2006 jsme získali akreditaci distanční formy studia navazujícího magisterského studijního oboru Kvantitativní podpora managementu. Implementace elektronického vzdělávání odstraňuje místní odloučenost jak pedagogů, tak studujících. To se projevilo ve skutečnosti, že na prvním distančně realizovaném oboru se kromě ekonomické fakulty podílejí také Fakulta elektrotechniky a informatiky naší univerzity, Obchodně podnikatelská fakulta Slezské univerzity v Karviné, Fakulta informatiky a managementu Univerzity Hradec Králové, Přírodovědecká fakulta Ostravské univerzity v Ostravě a Fakulta informatiky a statistiky Vysoké školy ekonomické v Praze.

Ve vývoji ekonomické fakulty se postupně projevila řada změn ve struktuře studijních oborů. Tyto skutečnosti se mimo jiné odrazily také ve vzniku nových kateder – Katedry evropské integrace a Katedry ekonomické žurnalistiky. Výuku na fakultě zajišťuje nyní celkem patnáct kateder. Snahou ekonomické fakulty je dlouhodobě zlepšovat kvalifikační strukturu pedagogů a zvyšovat počty profesorů a docentů. Tento proces je úzce spojen s vědecko-výzkumnou činností, se zapojením do meziuniverzitních i mezinárodních výzkumných projektů a širokou publikační činností. Na ekonomické fakultě v současnosti působí 194 pedagogických pracovníků, z toho je 23 profesorů, 34 docentů a 137 odborných asistentů. Činnost fakulty dále zajišťuje 72 technicko-hospodářských pracovníků.

Nezbytnou podmínkou pro zajištění výuky je akreditace studijních programů. V posledních dvou letech jsme se soustředili na přípravu nových a prodloužení akreditace stávajících programů v prezenční nebo kombinované formě, případně s výukou v angličtině. Dnes máme akreditaci většiny našich studijních programů a oborů prodlouženou až do roku 2013, akreditace oborů pro habilitační řízení a řízení ke jmenování profesorem dokonce do roku 2015.

Ekonomická fakulta zabezpečuje kurzy celoživotního vzdělávání, čímž reaguje na požadavky dalšího vzdělávání uchazečů, kteří nemohli vzdělání získat v minulosti nebo si potřebují vzdělání doplnit. Mnozí absolventi kurzů celoživotního vzdělávání využívají ustanovení zákona o vysokých školách a přestupují do vysokoškolského studia, kde následně získávají bakalářský titul. Kromě těchto kurzů bakalářského typu realizujeme krátkodobé kurzy zaměřené na problematiku účetnictví a daní a oceňování majetku.

Částečně výjimečnou aktivitou ekonomické fakulty je uskutečňování prestižního studia MBA. Jako jedna z deseti institucí v České republice zajišťujeme toto studium společně s John Moores University v Liverpoolu. O tom,

že kvalita studia je vysoká, svědčí skutečnost, že zájemci musejí na přijetí ke studiu čekat mnohdy více než jeden rok.

Významným prvkem aktivit fakulty je orientace na internacionalizaci výuky, vědy a výzkumu, která se trvale rozvíjí. Již několik let realizujeme výuku vybraných předmětů pro zahraniční i naše studenty v angličtině. Anglickou výuku máme akreditovanou pro studijní obory Marketing a obchod, Finance, Národní hospodářství v bakalářském studiu a Eurospráva v magisterském studiu a v letošním roce připravujeme rozšíření počtu těchto oborů. Reagujeme tak na rostoucí zájem zahraničních investorů o Moravskoslezský kraj a rostoucí zájem zahraničních studentů o studium na naší fakultě.

Fakulta má uzavřeny smlouvy o spolupráci a výměně pedagogů i studentů s více jak 40 zahraničními partnery. Počet přijíždějících studentů na ekonomickou fakultu trvale roste a každý semestr na naší fakultě studuje několik desítek těchto studentů. Obdobná je situace i u výjezdů studentů a pedagogů ekonomické fakulty zejména v rámci programu SOCRATES, kdy počet vyjíždějících přesahuje číslo 100. Úspěšným projektem je studium Double-Degree, které je realizováno na dvou partnerských univerzitách, a to na University of Huddersfield ve Velké Británii a University of Calabria v Itálii. Tyto formy kontaktů chceme dále rozšiřovat.

Pedagogická činnost je do jisté míry odrazem vědecko-výzkumné práce. Dalším dlouhodobým cílem v činnosti ekonomické fakulty je zkvalitňování vědecko-výzkumných aktivit a motivování akademické obce při podávání a úspěšném řešení výzkumných, ale i rozvojových projektů. Fakulta podporuje interdisciplinární přístup, integrační trendy na evropské a světové úrovni, ale i posílení spolupráce s praxí v rámci České republiky i zahraničí.

Hodnocení výsledků výzkumu a vývoje za léta 2001–2005 realizované Radou pro výzkum a vývoj a MŠMT v roce 2006 zařadilo Ekonomickou fakultu do zelené skupiny institucí. To znamená, že naše fakulta vysoce zhodnotila vynaložené prostředky ze státního rozpočtu s indexem rozpočtu 69,2 ve srovnání s průměrem 19,15 (tj. podíl váhy uznaných VaV výsledků a výdajů ze SR), ale bohužel doporučené výrazné zvýšení jejich státní podpory nebude realizováno zejména z důvodu umístění dvou nově podaných výzkumných záměrů těsně pod výběrovou čarou. Ekonomická fakulta se v rámci toho hodnocení pro skupinu oborů společenských věd umístila na prvním místě ve srovnání s fakultami Ostravské univerzity a Slezské univerzity v Opavě.

Slabou stránkou hodnocení vědeckovýzkumné činnosti fakulty jsou zejména lidské zdroje a to s přihlédnutím na věkový, odborný, kvalifikační, ale i zejména kapacitní aspekt. Mladí výzkumní pracovníci po získání zkušeností odcházejí do praxe, zahraničí či do perspektivních regionů v České republice.

Ekonomická fakulta v současné době řeší nebo se spolupodílí na řešení 12 projektů GAČR včetně mezinárodních projektů EUROCORES, 1 výzkumného záměru, 1 projektu pro Ministerstvo pro místní rozvoj, 2 projektů pro dvoustrannou mezinárodní spolupráci, 8 projektů ze zdrojů Evropského sociálního fondu a dalších rozvojových projektů a projektů FRVŠ.

Ekonomická fakulta řešila na přelomu tisíciletí po dobu sedmi let výzkumný záměr Analýza a modelování adaptačních procesů průmyslových regionů v kontextu integrace do Evropské unie a vytváření euroregionů. Název řešeného výzkumného záměru jasně signalizuje zaměření vědecko-výzkumné práce fakulty. Primárním zájmem fakulty byl vždy region Severní Moravy a Slezska.

Rozvoji ekonomické fakulty v oblasti počtu studijních oborů a studentů odpovídaly také změny v materiálně-technickém zabezpečení výuky. Postupně se rozšiřoval počet počítačových učeben, dnes připadá jeden počítač na méně než deset studentů. Tento stav je považován za světový standard. Podarilo se soustředit výuku do prostor kolem hlavní budovy na Sokolské třídě. Zatímco dříve probíhala výuka v objektech značně od sebe vzdálených, nyní se výuka realizuje v učebnách v docházkové vzdálenosti.

Vedení fakulty věnuje pozornost také kvalitě řízení. V roce 2006 získala fakulta Certifikát systému managementu jakosti podle ISO 9001:2001. Stala se tak první ekonomickou fakultou v České republice s tímto oceněním. V letošním roce jsme úspěšně absolvovali dozorový audit a získaný certifikát systému managementu jakosti obhájili. V lednu 2007 jsme získali resortní cenu Ministerstva vnitra ČR „Organizace dobré veřejné služby“ jako jediná fakulta vysoké školy v České republice.

Jestliže počátkem 90. let minulého století, tedy zhruba v poločase dosavadní historie ekonomické fakulty, se velice silně projevovaly odstředivé tendence a byl zvažován vznik nové vysoké školy ekonomického zaměření v Ostravě, setrvání v rámci technické univerzity se nyní ukazuje jako správné řešení tehdejší situace. Fakulta využívá výhod výuky zabezpečované celoškolskými katedrami dobře vybavenými jak pedagogicky, tak materiálně, naši pedagogové se naopak podílejí na výuce ekonomických předmětů na technických fakultách univerzity.

Všechny uvedené skutečnosti vedou k jednoznačnému závěru, že Ekonomická fakulta Vysoké školy báňské – Technické univerzity Ostrava je v současné době ve všech oblastech své činnosti konsolidovanou institucí zabezpečující přípravu absolventů schopných řešit úkoly třetího tisíciletí. Stala se moderní institucí, která svou budoucnost vidí především v týmové práci všech, kterým záleží na kvalitě odvedené práce a na sepětí školy s realitou vývoje celé společnosti.

Závěrem chci poděkovat všem současným i bývalým pracovníkům fakulty za všechno, co pro její třicetiletý, úspěšný rozvoj udělali. Chci rovněž poděkovat akademickému okolí fakulty, tedy MŠMT, vedení univerzity, děkanům a jejich kolegům na ostatních technických fakultách a dalším spolupracujícím univerzitám. Děkuji firmám a institucím, které s námi během uplynulých třiceti let spolupracovaly nebo spolupracují.

Vám všem patří můj upřímný dík.

Josef Fiala
děkan